

Marcin Czaja

KRYMINALISTYCZNE ASPEKTY PRZESTĘPSTWA PRANIA PIENIĘDZY

Proceder legalizowania środków pochodzących z nielegalnych źródeł prawdopodobnie istnieje od początków pojawienia się brudnych dochodów, korupcji, a z całą pewnością od momentu pojawienia się przestępczości zorganizowanej generującej olbrzymie zyski z działalności przestępczej. Samo określenie „pranie pieniędzy” pojawiło się najprawdopodobniej za sprawą szefa mafii chicagowskiej Ala Capone. W okresie obowiązywania prohibicji w USA, w latach dwudziestych ubiegłego wieku, mafia czerpała dochody pochodzące z produkcji, sprzedaży oraz przemytu napojów alkoholowych. Ta nielegalna działalność powiązana była z oficjalnymi interesami, które polegały na prowadzeniu działalności handlowej i usługowej. Mafia kontrolowała przede wszystkim pralnie, sklepy spożywcze oraz cukiernie. W toku funkcjonowania tych podmiotów mieszano dochody legalne z nielegalnymi poprzez dokładanie do codziennych legalnych utargów znacznych sum pochodzących z nielegalnej działalności, a następnie, aby je zalegalizować, wpłacano do banków. Zatem brudne dochody pochodziły przede wszystkim z szarej strefy, przestępczości zorganizowanej, a szczególnie z oszustw podatkowych¹.

W dużym uproszczeniu przez „pranie pieniędzy” powinno się rozumieć podejmowanie wszystkich czynności zmierzających do ukrycie korzyści majątkowych uzyskanych z nielegalnych źródeł (niezależnie od tego, czy przestępstwo popełnione było przez ukrywającego czy też osoby trzecie), tj. podejmowanie świadomych działań, których celem jest znalezienie lub stworzenie podstaw, prawnych lub faktycznych, tworzących uzasadnienie posiadanie wyżej wymienionych korzyści majątkowych².

¹ J.W. Wójcik, *Przeciwdziałanie praniu pieniędzy*, Zakamycze, Kraków 2004, s. 29.

² Wymieniona definicja została zamieszczona w publikacji Generalnego Inspektora Informacji Finansowej, *Przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu*, Centrum Obsługi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Warszawa 2009, s. 39.

Szerszą definicję wprowadza M. Prengel, który wskazuje, że „pranie pieniędzy” jest procesem polegającym na wprowadzeniu większych ilości wartości przestępczego pochodzenia najczęściej do legalnego systemu gospodarczego po to, aby nabyły pozorów pochodzenia zgodnego z prawem, celem maskowania ich pochodzenia oraz uniknięcia ich odebrania, a także nierzadko uniknięcia zapłaty podatku, które to działania są przestępczą reakcją na istnienie wymiaru sprawiedliwości wspomaganego przez doniesienia pracowników instytucji finansowych. Działania takie mają na celu zapobieżenie skazania sprawców przestępstw pierwotnych, a mienie z działalności przestępczej niejednokrotnie zostaje włączone do legalnego systemu gospodarczego tak, aby przyniosło zyski wspierające działalność przestępczą³.

Na gruncie aktualnego stanu prawnego, definicja „prania pieniędzy” została określona w ustawie z 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. W art. 2 ust. 9 tej ustawy określono, że przez pranie pieniędzy rozumie się zamierzone postępowanie polegające na zamianie lub przekazaniu wartości majątkowych pochodzących z działalności o charakterze przestępczym lub z udziału w takiej działalności, w celu ukrycia lub zatajenia bezprawnego pochodzenia tych wartości majątkowych. Praniem pieniędzy jest także pomoc osobie, która bierze udział w takiej działalności w celu uniknięcia przez nią prawnych konsekwencji tych działań, ukryciu lub zatajeniu prawdziwego charakteru wartości majątkowych lub praw związanych z nimi, ich źródła, miejsca przechowywania, rozporządzania, faktu ich przemieszczania, ze świadomością, że wartości te pochodzą z działalności o charakterze przestępczym lub udziału w takiej działalności, nabyciu, objęciu w posiadanie albo używaniu wartości majątkowych pochodzących z działalności o charakterze przestępczym lub udziału w takiej działalności lub współdziałaniu, usiłowaniu popełnienia, pomocnictwie lub podżeganiu w przypadkach zachowań określonych wcześniej⁴.

Polski kodeks karny definiuje pranie brudnych pieniędzy w art. 299 § 1, gdzie określa się czyn podstawowy, a także to, że przedmiotem karalnym czynności wykonawczych jest przyjmowanie, przekazywanie lub wywożenie za granicę, a także pomoc w przenoszeniu własności lub posiadania albo podejmowanie innych czynności, które mogą udaremnić lub znacznie utrudnić stwierdzenie ich przestępnego pochodzenia lub miejsca umieszczenia, ich wykrycie, zajęcie albo orzeczenie przepadku, których przedmiotem są środki płatnicze, instrumenty finansowe, papiery wartościowe, wartości dewizowe, prawa majątkowe albo

³ Marek Prengel, *Środki zwalczania przestępczości prania pieniędzy w ujęciu prawnoporównawczym*, Wydawnictwo „Dom Organizatora”, Toruń 2003, s. 103.

⁴ Art. 2 ust. 9 ustawy z 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu - Dz.U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1505 j.t. ze zm. (uwzględniający zmianę opublikowaną w Dz.U. z 2009 r., Nr 166, poz. 1317).

inne mienie ruchome lub nieruchomości, pochodzące z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego⁵.

Wszelkie działania niezależnie od poziomu ich skomplikowania określane umownie jako „pranie pieniędzy” lub „pranie brudnych pieniędzy”, a także „czyszczenie pieniędzy”, tj. dochodów pochodzących z działalności o charakterze przestępczym lub z udziału w takiej działalności, mają na celu nadanie im statusu legalności. Są przedmiotem szerokiego zainteresowania specjalistów szeregu dyscyplin naukowych, a szczególnie prawa karnego, kryminologii i kryminalistyki⁶.

T. Hanausek słusznie wskazuje, iż kryminalistyka obejmuje trzy podstawowe działy, czyli taktykę, technikę i strategię, a ponadto metodykę, która stanowi zarówno adaptację taktyki, jak i techniki do konkretnej specyfiki zwalczania określonych grup przestępstw⁷, a podstawowymi funkcjami kryminalistyki są: funkcja rozpoznawcza, wykrywcza, dowodowa i profilaktyczna⁸.

Niniejsze opracowanie ograniczy się do funkcji rozpoznawczej, w tym przede wszystkim do określenia etapów prania pieniędzy i rozpoznawania metod.

Etapy prania pieniędzy

W zależności od warunków instytucjonalno-prawnych działania sprawców prania pieniędzy w obrocie finansowym przybierają określony kształt. Do warunków tych zaliczyć należy:

- charakterystykę wprowadzania gotówki do systemu finansowego,
- sposoby przepływu środków w tym systemie,
- charakterystykę „wyjścia” środków z systemu.

Jak wskazuje W. Jasiński, stanowią one warunki brzegowe obszaru działań (przestępczych) składających się na proceder prania pieniędzy. Jednocześnie spełniają funkcję selekcyjną, sprowadzającą się do wyodrębnienia i łączenia w określone kategorie zachowań zbliżonych do siebie pod względem organizacyjno-technicznym. Poszczególne działania w ramach procederu można grupować, przyjmując kryterium organizacyjno techniczne, prawne i czasowe. Wyodrębnione kategorie działań nazywa się w literaturze przedmiotu: stadiami, stopniami, etapami, fazami, stanami przejściowymi lub formami prania pieniędzy.

⁵ J.W. Wójcik, *Przeciwdziałanie praniu pieniędzy*, Zakamycze, Kraków 2004, s. 26.

⁶ J.W. Wójcik, *Przeciwdziałanie praniu pieniędzy*, Zakamycze, Kraków 2004, s. 29.

⁷ T. Hanausek, *Kryminalistyka. Zarys wykładu*, Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., Warszawa 2009, s. 20.

⁸ J.W. Wójcik, *Pranie pieniędzy, kryminologiczna i kryminalistyczna ocena transakcji podejrzanych*, TWIGGER S.A., Warszawa 2002, s. 26.

Każdy poszczególny etap ma cechy charakterystyczne dla proceduru i jest praniem pieniędzy. Pranie pieniędzy może więc ograniczyć się tylko do jednego etapu. Powodowane to może być zarówno możliwością przerwania przez samych sprawców, jak i przez działania przedstawicieli systemu finansowego bądź organów ścigania. Jednak złożoność proceduru prania pieniędzy powoduje, że liczba etapów jest większa i że występują one w określonej usystematyzowanej konfiguracji.

Przyjmuje się, że pranie pieniędzy przebiega w trzech, kolejno po sobie następujących etapach⁹. Jednocześnie, jak trafnie zauważył W. Jasiński, faza pierwsza może być poprzedzona przygotowaniem całego proceduru, polegającym na przewozie gotówki z miejsca prowadzenia działalności przestępczej do innego, dającego wstępne gwarancje na powodzenie powziętych przedsięwzięć. Zdając sobie sprawę z tego, że znaczne ilości gotówki mogą przyciągać uwagę organów ścigania i doprowadzić do ich nielegalnego źródła, przestępcy często fizycznie usuwają gotówkę z miejsca ich uzyskania¹⁰.

W literaturze przedmiotu przyjmuje się następujące nazewnictwo poszczególnych etapów prania pieniędzy: lokowanie (*placement*), maskowanie (*layering*) i integrowanie (*integration*).

Lokowanie (*placement*). Celem tego etapu jest fizyczne rozdysponowanie gotówki uzyskanej z dochodów pochodzących z działalności o charakterze przestępczym oraz wprowadzenie do systemu finansowo-bankowego lub jej zamiana na instrumenty finansowe lub inne dobra materialne. Najlepsze rezultaty przynosi nabywanie instrumentów finansowych, które nie wymagają identyfikacji posiadacza, tzw. na okaziciela. Najczęściej stosowane metody to m.in.:

- rozdrabnianie przy udziale personelu bankowego;
- fałszowanie dokumentów na przelewy międzybankowe;
- nakłonienie pracownika instytucji finansowej do rezygnacji z rejestrowania wpłat granicznych czy podejrzanych oraz wpłacanie do banków mieszanych funduszy (legalnych i nielegalnych) przez firmy, w których obrót gotówką jest związany z działalnością gospodarczą¹¹.

Faza lokowania charakteryzuje się następującymi charakterystycznymi cechami:

- praniu podlegają wartości pochodzące bezpośrednio z przestępstwa,
- przedmiot prania występuje najczęściej w postaci pieniądza gotówkowego,

⁹ W. Jasiński, *Przeciw szarej strefie, nowe zasady zapobiegania praniu pieniędzy*, Wydawnictwo POLTEX, Warszawa 2002, s. 65-66.

¹⁰ Ibidem, s. 66.

¹¹ J.W. Wójcik, *Przeciwdziałanie praniu pieniędzy*, Zakamycze, Kraków 2004, s. 37-38.

- działania przybierają postać operacji finansowych, które są do siebie zbliżone poprzez ich krótkoterminowość, jednorodność i prostotę¹².

Maskowanie (*layering*) określane również jako warstwowanie, nawarstwianie, ukrycie lub odkładanie. Działanie sprawców na tym etapie prania pieniędzy ma na celu nagromadzenie wielu różnorodnych operacji finansowo-księgowych, celem oddzielenia zysków legalnych od ich źródła, a także stworzenie systemu skomplikowanych transakcji finansowych, mających na celu wydłużenie drogi pieniądza czy innych środków dla zmylenia organów kontrolnych i zagwarantowanie anonimowości rzeczywistego posiadacza pieniędzy. Według J.W. Wójcika na tym etapie stosowane są m.in. następujące metody:

- zlecenie szeregu operacji i transakcji, np. zamiana lokaty na zakup czeków podróżnych, akcji, obligacji, zleceń płatniczych i przeniesienie ich do banków krajowych lub zagranicznych. Kamuflowanie polega na tym, aby uniemożliwić organom kontrolnym dotarcie do osób, które inicjowały lub wpłacały brudne pieniądze do banku. Specjaliści w tym zakresie twierdzą, że najbezpieczniej jest ukryć brudne pieniądze w banku;
- wykorzystywanie elektronicznych form przekazu pieniędzy z uwagi na szybkość operacji, nieograniczony zasięg geograficzny, a przede wszystkim minimalną dokumentację utrudniającą odtworzenie operacji oraz zapewniającą duże szanse na anonimowość z uwagi na masowe korzystanie klientów z tego typu usług¹³.

W fazie maskowania, podobnie jak w fazie lokowania, możliwe jest wyróżnienie pewnych charakterystycznych dla tego etapu cech. Są to:

- bardzo duże ilości realizowanych transakcji,
- brak ekonomicznego uzasadnienia dla dokonywanych transakcji,
- wielokrotne zmiany formy pranych środków finansowych,
- wykorzystywanie elektronicznych form przekazu pieniędzy¹⁴.

Integrowanie (*integration*), legalizowanie czyli legitymizacja. Celem tego etapu prania pieniędzy jest znalezienie właściwych pozorów i usprawiedliwienie pojawienia się znacznych zasobów i lokaty kapitałów, czyli środków pochodzących z działalności o charakterze przestępczym lub z udziału w takiej działalności

¹² W. Jasiński, *Przeciw szarej strefie, nowe zasady zapobiegania praniu pieniędzy*, Wydawnictwo POLTEX, Warszawa 2002, s. 66.

¹³ J.W. Wójcik, *Przeciwdziałanie praniu pieniędzy*, Zakamycze, Kraków 2004, s. 38.

¹⁴ Ministerstwo Finansów Generalny Inspektor Informacji Finansowej, *Przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu*, Centrum Obsługi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Warszawa 2009, s. 49.

w legalnym obrocie gospodarczym¹⁵. Powodzenie fazy integracji jest w znacznej mierze uzależnione od skutecznej realizacji fazy maskowania¹⁶. Przeprowadzone pomyślnie transakcje umożliwiają powrót wypranych pieniędzy do systemu gospodarczego w taki sposób, że tworzą pozory uzyskiwania ich z legalnej działalności, co mają potwierdzać dokumenty wydane przez bank czy inne instytucje finansowe lub organizacje gospodarcze. Integrowanie może polegać m.in. na:

- zawyżaniu cen w fakturach na towary z importu lub eksportu nabyte legalnie, aby uwiarygodnić przepływ nadwyżek;
- spłatach kredytów uzyskanych z banków funkcjonujących w „oazach podatkowych” lub o wątpliwej reputacji, co może stanowić przepływ nielegalnych pieniędzy do renomowanego banku¹⁷;
- nabywaniu podmiotów gospodarczych celem deklarowania dochodów przestępczego pochodzenia jako dochody z legalnie prowadzonej działalności¹⁸.

Wybór odpowiedniej metody uzależniony jest od możliwości, które posiada określona grupa przestępcza, czyli odpowiednich układów w instytucjach finansowych, a także stopnia znajomości metod prania pieniędzy¹⁹.

Metody prania pieniędzy

Istotne znaczenie dla przedsięwzięć zapobiegawczych ma rozpoznanie metod prania pieniędzy²⁰. „Przez metodę należy rozumieć świadome i konsekwentnie stosowany sposób postępowania dla osiągnięcia określonego celu; zespół celowych czynności i środków. Biorąc pod uwagę powyższą definicję, stwierdzić należy, iż metody prania pieniędzy to nic innego jak: świadome i konsekwentnie stosowane działania, podejmowane przez osoby fizyczne,

¹⁵ J.W. Wójcik, *Przeciwdziałanie praniu pieniędzy*, Zakamycze, Kraków 2004, s. 38.

¹⁶ Ministerstwo Finansów Generalny Inspektor Informacji Finansowej, *Przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu*, Centrum Obsługi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Warszawa 2009, s. 50.

¹⁷ J.W. Wójcik, *Przeciwdziałanie praniu pieniędzy*, Kantor Wydawniczy Zakamycze, Kraków 2004, s. 38.

¹⁸ M. Prengel, *Środki zwalczania przestępczości prania pieniędzy w ujęciu prawno-porównawczym*, Wydawnictwo „Dom Organizatora”, Toruń 2003, s. 133.

¹⁹ J.W. Wójcik, *Pranie pieniędzy kryminologiczna i kryminalistyczna ocena transakcji podejrzanych*, TWIGGER S.A., Warszawa 2002, s. 95.

²⁰ J.W. Wójcik, *Pranie pieniędzy. Studium prawno-kryminologiczne i kryminalistyczne*, Wydawnictwo „Dom Organizatora”, Toruń 1997, s. 141.

zmierzające do osiągnięcia celu, jakim jest legalizacja wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł²¹.

W ramach trójfazowego cyklu prania pieniędzy stosowanych może być kilka metod, w zależności od celu, jaki ma ostatecznie zostać osiągnięty. Inne będą techniki w pierwszej fazie prania pieniędzy, gdy środki wprowadzane są do systemu finansowego, inne w fazie maskowania, gdzie celem sprawców jest oddzielenia legalnych zysków od ich źródła, jeszcze inne w ostatniej fazie prania pieniędzy, gdy sprawcy tworzą prawne wyjaśnienie pochodzenia środków pochodzących z działalności o charakterze przestępczym lub z udziału w takiej działalności²². W tej części opracowania zostaną przedstawione metody prania pieniędzy z uwzględnieniem poszczególnych faz.

Metody prania pieniędzy w fazie lokowania (*placement*).

Najczęściej stosowaną metodą w fazie lokowania środków jest dokonywanie wielu transakcji poniżej limitu²³ obligującego pracowników banków do wykonania czynności identyfikacji i rejestracji. Metodę tę określa się w literaturze przedmiotu jako restrukturyzacja i obejmuje ona najczęściej²⁴:

- wielokrotne wpłaty gotówkowe na rachunki bankowe podmiotów krajowych i zagranicznych;
- wielokrotną zamianę banknotów o mniejszych nominałach na większe, poniżej obowiązującej granicy identyfikacyjnej, bez wykorzystania rachunków bankowych;
- przekazywanie do inkasa czeków gotówkowych na kwoty niższe od limitów determinujących identyfikację;
- *smurfing*, czyli zorganizowane nabywanie łatwo transferowanych wartości majątkowych za środki pochodzące z nielegalnych źródeł;
- inne, różnorakie transakcje gotówkowe przeprowadzane za pomocą wielu kont, oddziałów, kasjerów lub osób.

²¹ Ministerstwo Finansów Generalny Inspektor Informacji Finansowej, *Przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu*, Centrum Obsługi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Warszawa 2009, s. 59.

²² W. Jasiński, *Pranie brudnych pieniędzy*, Wydawnictwo POLTEX, Warszawa 1998, s. 68.

²³ Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu Dz.U. z 2003 r., Nr 153, poz.1505 j.t. ze zm. (uwzględniający zmianę opublikowaną w Dz.U. z 2009 r., Nr 166, poz. 1317) limit wynosi 15 000 euro.

²⁴ W. Jasiński, *Pranie brudnych pieniędzy*, Wydawnictwo POLTEX, Warszawa 1998, s. 69.

Metody prania pieniędzy związane z fazą lokowania w dużym zakresie powiązane są z działalnością instytucji finansowych, w tym przede wszystkim banków. Najczęściej wykorzystywane techniki prania pieniędzy z wykorzystaniem systemu bankowego to:

- otwieranie rachunków bankowych na fałszywe nazwiska oraz podmioty i dokonywanie na nie wpłat gotówkowych;
- wykorzystanie rachunków bankowych zakładanych przez imigrantów, którzy wpłacają w bankach Europy Zachodniej i Stanach Zjednoczonych środki pochodzące zazwyczaj z legalnej pracy lub pracy na „czarno” na jeden rachunek, pieniądze te następnie przesyłane są do państw, z których imigranci pochodzą;
- zakup, a następnie sprzedaż walut obcych wraz z zapisem na rachunek bankowy albo też zakup i sprzedaż walut obcych w gotówce za pośrednictwem kantorów bankowych i pozabankowych;
- wykorzystywanie bankowych czynności technicznych, polegające na wymianie zużytych lub uszkodzonych środków płatniczych;
- przechowywanie przedmiotów i wartości pieniężnych w skrytkach bankowych²⁵.

Niezwykle istotny udział w praniu pieniędzy mają także instytucje finansowe inne niż banki, gdyż oferują one sprawcom m.in. wymianę waluty, usługi maklerskie giełd towarowych, usługi maklerskie inwestycyjne, sprzedaż metali szlachetnych, kupno żetonów w kasynie gry, usługi pocztowe i telegraficzne, realizację czeków. W związku z tymi transakcjami pranie pieniędzy w tych instytucjach odbywa w szczególności z wykorzystaniem następujących metod:

- wypełnienie raportu przy wymianie waluty i podanie, że waluta jest własnością kantoru;
- ukrywanie rzeczywistych źródeł funduszy przez maklerów giełdowych;
- transakcje, których przedmiotem są metale szlachetne, klejnoty i dzieła sztuki - jest to środek wymiany brudnych pieniędzy i ułatwienie transportu walorów;
- mieszanie środków legalnych z nielegalnymi w przedsiębiorstwach, w których obrót dużą gotówką jest rzeczą normalną;
- tworzenie firm fasadowych, w których nie prowadzi się działalności gospodarczej, lecz brudną gotówkę odprowadza się do banku;
- zakup środków trwałych (np. pojazdy, łodzie samoloty, akcje, kosztowności lub nieruchomości), których celem jest przede wszystkim podtrzymanie luksusowego stylu życia sprawcy, zamiana części nielegalnych

²⁵ W. Jasiński, *Pranie brudnych pieniędzy*, Wydawnictwo POLTEX, Warszawa 1998, s. 70.

dochodów trudnych do ukrycia oraz przygotowanie znacznych walorów, które mają posłużyć do kolejnego przedsięwzięcia przestępnego;

- fizyczny przemyt waluty bez pozostania śladu w dokumentacji.

W etapie lokowania wykorzystywane są również instytucje, które zajmują się przekazami pieniężnymi w obrocie krajowym i międzynarodowym za pomocą przelewów, czeków, trat, kurierów, faksów, sieci komputerowych lub innych środków, a także kasyna gry, lokale gier hazardowych i totalizatory sportowe, wyścigi konne itp. oraz przedstawiciele wolnych zawodów, w tym m. in. adwokaci, biegli księgowi²⁶.

Metody prania pieniędzy w fazie maskowania (*layering*)

W etapie maskowania ujawnia się najbardziej wyrafinowane metody prania pieniędzy. Najważniejszym celem tego etapu jest maskowanie ścieżki dokumentacyjnej nielegalnych zysków i warstwowanie zarówno zleceń na różnorodne transakcje, jak i wartości pieniężne²⁷. Stosowane działania na tym etapie to przede wszystkim:

- zamiana gotówki na inne środki płatnicze, po udanej lokacie w instytucji finansowej, najczęściej w formie: czeków podróźnych, akredytyw, przekazów pieniężnych, czeków brokerskich, akcji i obligacji;
- zakupy środków materialnych za gotówkę oraz zamiana ich lub sprzedaż;
- przekazy elektroniczne funduszy, które obecnie stanowią najskuteczniejszy i najważniejszy sposób kamuflowania nielegalnych dochodów²⁸;
- zakładanie fikcyjnych przedsiębiorstw i wykorzystanie ich rachunków do transakcji bezgotówkowych;
- realizacja dużej liczby czeków rozrachunkowych wpływających na uznanie;
- nielegalne transfery międzyoddziałowe lub międzybankowe²⁹.

Metody prania pieniędzy w fazie integracji (*integration*)

W etapie integrowania dochodzi do stworzenia pozorów legalności zdobytych środków na drodze przestępstwa. W tej fazie stosowane metody polegają m.in. ma transakcjach, które wydają się legalne, ale mogą przynosić straty, gdyż są to koszty prania pieniędzy. Wymienione transakcje polegają najczęściej na:

²⁶ J.W. Wójcik, *Przeciwdziałanie praniu pieniędzy*, Zakamycze, Kraków 2004, s. 95-96.

²⁷ J.W. Wójcik, *Przeciwdziałanie praniu pieniędzy*, Zakamycze, Kraków 2004, s. 96.

²⁸ J.W. Wójcik, *Pranie pieniędzy, kryminologiczna i kryminalistyczna ocena transakcji podejrzanych*, TWIGGER S.A., Warszawa 2002, s. 101.

²⁹ W. Jasiński, *Pranie brudnych pieniędzy*, Wydawnictwo POLTEX, Warszawa 1998, s. 78.

- nabywaniu nieruchomości i natychmiastowej sprzedaży, nawet następnego dnia, ponieważ fundusze z takiej transakcji uważane są za legalne;
- nabywaniu przedsiębiorstw, które są bliskie upadłości;
- kredytowaniu, w którym zabezpieczenie stanowią zyski pochodzące z nielegalnych źródeł;
- fałszowaniu faktur importowych i eksportowych; taka transakcja polega na zawyżeniu wyceny w dokumentach na towary przywożone, aby usprawiedliwić późniejsze wpłaty funduszy na rachunki depozytowe, a z drugiej strony zawyżane są wyceny towarów eksportowych, aby usprawiedliwić otrzymanie funduszy z zagranicy³⁰.

Z pewnością są jeszcze inne metody prania pieniędzy, a poziom ich skomplikowania uzależniony jest od środków i czasu, którymi dysponuje przestępcza organizacja piorąca pieniądze. Należy mieć na uwadze fakt, że zorganizowane grupy przestępcze nie respektują granic pomiędzy krajami i wykorzystują do prania pieniędzy międzynarodowe powiązania handlowe i finansowe. Usprawnienie systemów karnoprawnych i wewnętrznych procedur organów zajmujących się rozpoznawaniem i ściganiem zorganizowanej przestępczości wymusza poszukiwanie przez przestępców nowych, niekonwencjonalnych mechanizmów wprowadzania brudnych pieniędzy do systemów finansowych³¹.

³⁰ J.W. Wójcik, *Przeciwdziałanie praniu pieniędzy*, Zakamycze, Kraków 2004, s. 100.

³¹ J.W. Wójcik, *Pranie pieniędzy, kryminologiczna i kryminalistyczna ocena transakcji podejrzanych*, TWIGGER S.A., Warszawa 2002, s. 102.